Хоч у домі світилися тільки тьмяні нічні лампочки, жінка впевнено ходила по великих покоях і широких коридорах, розшукуючи недочитану книжку віршів, яку десь забула і оце щойно згадала за неї. Коли жінка ввімкнула світло у вітальні, стало видно, що вбрана вона в простору хатню сукню з м’якої рожевої тканини, без рукавів; шию й плечі огортало пишне мереживо. На пальцях у неї ще були персні, біляве волосся вкладене в зачіску. Вона була вродлива тендітною, ніжною вродою — тонке довгасте обличчя, червоні губи, легенькі рум’янці на щоках, блакитні очі, з тих, що вміють мінитись, мов хамелеон: то бувають широко розплющені й по-дівочому невинні, то сірі, тверді й крижано-блискучі, а то спалахують свавільним і владним вогнем.

Вона вимкнула світло й пішла коридором до іншого покою. На порозі спинилась і прислухалася: щось долетіло до неї віддалеки, навіть не звук, а якийсь ніби порух. Вона могла б заприсягтися, що нічого не почула, і все ж бо щось було не так. Щось порушило нічну тишу. Котрий це з челяді може шастати по дому в таку пору? — подумала вона. Напевно, не доморядник, — він завжди лягає рано, хіба вже не знати що. І не її покоївка, бо та сьогодні відпросилася на вечір.

Підійшовши до їдальні, жінка побачила, що двері зачинено. Чому вона відчинила їх і ввійшла, вона й сама не знала. Мабуть, їй несвідомо здалося, ніби те, що її стривожило, сталось якраз там. У їдальні було зовсім поночі, і вона навпомацки знайшла вимикача й натиснула його. Коли спалахнуло яскраве світло, вона ступила назад і скрикнула. Власне, тільки зойкнула: "Ой! ", та й то не дуже голосно.

Просто перед нею, притулившись до стіни біля вимикача, стояв якийсь чоловік. У руці він тримав наставленого на жінку револьвера. Навіть у ту мить переляку вона помітила, що револьвер чорний і з дуже довгою цівкою, і відзначила собі, що то кольт. Чоловік був не дуже високий, просто вбраний, мав карі очі й засмалений сонцем вид. Він здавався зовсім спокійний. Револьвер у руці в нього зовсім не тремтів.

Наставляв він його їй у живіт, не з простягненої руки, а від кульші, сперши руку на неї.

— Ой, пробачте, — сказала жінка. — Ви мене налякали. Чого вам тут треба?

— Та, мабуть, мені треба якось видобутися звідси, — відповів чоловік, і губи йому тіпнулись в усмішці. — Я неначебто заблудився в цій вашій хаті, і коли ви, з вашої ласки, покажете мені, як вийти надвір, то я миттю вшиюсь і нічого лихого вам не заподію.

— Але що ви тут робите? — спитала вона голосом уже ледь гострим, як людина, звикла наказувати.

— Грабую, міс; що ж бо ще? Я прийшов понишпорити трохи, чи не знайду чого прихопити з собою. Я думав, вас нема вдома, бо бачив, як ви від’їхали в авті зі своїм стариганом. Я так гадаю, що то був ваш татусь, а ви міс Сетліф, еге?

Місіс Сетліф зрозуміла його помилку, оцінила наївного комплімента й вирішила не поправляти його.

— А звідки ви знаєте, що я міс Сетліф? — спитала вона.

— Адже ж це дім старого Сетліфа?

Вона кивнула головою.

— Я не знав, чи є в нього діти, але ви ж, мабуть, дочка йому. А тепер, коли вам не важко, покажіть мені, будь ласка, як звідси вийти.

— А з якої це речі я маю вам показувати? Ви ж злочинець, грабіжник.

— Якби я не був зелений новак у цьому ділі, то б не розводився так чемно з вами, а поздіймав би вам з пальців оті персні, — відказав чоловік. — Але я прийшов підлататися дещицею в старого Сетліфа, а не грабувати жінок. Як ви мені дасте дорогу, то я, мабуть, і сам знайду двері.

Місіс Сетліф була жінка кмітлива й зразу відчула, що такого чоловіка їй нема чого дуже боятись. На справжнього запеклого злочинця він зовсім не скидався. Із мови його вона зрозуміла, що він не городянин, і на неї мовби війнуло свіжішим, вільнішим повітрям широких просторів.

— А що, як я закричу? — спитала вона зацікавлено. — Що, як я почну кликати на поміч? Невже ж ви застрелите мене?.. Жінку?

І помітила, що в очах йому промайнув спантеличений вираз. А чоловік відповів повільно, замислено, мовби розв’язував дуже складну проблему:

— Мабуть, тоді б мені довелося вас трошки придушити за горлянку або чим стукнути.

— Мене, жінку?

— Що ж удієш, міс, —— відказав він, і губи йому суворо стислися. — Я знаю, що ви тільки тендітна жінка, але бачте яке діло: я не маю права зараз попасти за грати. Не маю —і квит, міс. Мене на Заході чекає один товариш, він у великій халепі, і я мушу його вирятувати... — Губи йому стислися ще суворіше. — Я б, мабуть, зумів вас пришелешити так, щоб не дуже заболіло.

Місіс Сетліф не спускала з нього очей у наївному дитячому подиві.

— Я ще ніколи не бачила навіч грабіжника, — запевнила вона його, — і просто не годна вам сказати, як мені цікаво.

— Я не грабіжник, міс. Цебто не справжній грабіжник, — похопився він, завваживши іронічно-недовірливий вираз у її очах. — Воно, звісно, так здається, бо ж ви мене застукали в своєму домі, але я оце вперше зроду взявся за таке діло. Мені треба грошей — прикро треба. А крім того, я, сказати б, хочу тільки взяти своє.

— Я вас не розумію, — вона всміхнулася підбадьорливо. — Ви прийшли сюди грабувати, а грабувати — це означає брати не своє.

— Воно то так, але в цьому разі не зовсім і так. Але мені, мабуть, ліпше вже йти.

Він рушив до дверей, але вона враз перепинила йому дорогу — і таки прегарна то була перепона. Чоловік підняв був ліву руку, мовби хотів ухопити її, та й завагався. Його, видимо, скорила її ніжна жіночність.

— Ось бачте! — вигукнула вона переможно. — Я ж знала, що ви мені нічого не зробите.

Чоловік зовсім спантеличився:

— Я ще зроду не здіймав руки на жінку, — пояснив він, — нелегко мені це зробити. Але таки доведеться, коли ви закричите.

— Та не поспішайте так, побалакаймо ще хвилинку, — не здавалась вона. — Мені так цікаво! Я хочу, щоб ви мені пояснили, як то виходить, що грабувати — це брати своє.

Чоловік дивився на неї уже в захваті.

— Я завше думав, що жінки хтозна-як бояться грабіжників, — признався він. — А ви мене начебто ніскілечки не боїтесь.

Місіс Сетліф весело засміялася.

— Бачте, різні ж бувають грабіжники. Я вас не боюся, бо певна, що ви не такий чоловік, щоб покривдили жінку. Ну ж бо, побалакаймо ще. Нас ніхто не потурбує. Я сама вдома. Мій... мій батько від’їхав вечірнім поїздом до Нью-Йорка. Слуги всі сплять. Я б рада вас чим-небудь нагодувати — адже жінки, спіймавши грабіжника, завжди частують його серед ночі вечерею, принаймні в журнальних оповіданнях. Але я не знаю, де в нас лежить їжа. Може, ви чого-небудь вип’єте?

Чоловік нерішуче мовчав, але вона бачила, як в очах його росте захоплення.

— Невже ви боїтеся? — спитала вона. — Я вас не отрую, слово честі. Я й сама вип’ю з вами, щоб ви бачили, що то не отрута.

— Ні, ви таки чудо, а не дівчина! — оголосив він, уперше за весь час опустивши руку з револьвером. — Тепер хай ніхто мені не каже, що жінота в містах полохлива. Ну яка у вас сила? Що ви проти мене? Тендітна гарненька лялечка, та й годі. Але духу вам, далебі, не бракує! І довірливі ви — далі нікуди. Небагато знайшлося б жінок, та й чоловіків навіть, щоб отак поводилися перед наставленим револьвером, як оце ви.

Вона всміхнулась, утішена з тієї похвали, а потім сказала з дуже поважною міною:

— Це тому, що ви самі мені сподобались. У вас занадто пристойний вигляд як на грабіжника. Вам би не слід у таке діло вдаватися. Коли вже попали в скруту, треба якусь роботу знайти. Ну-бо, сховайте оту вашу страшнючу залізяку, та побалакаймо про це. Так, справді, вам треба знайти роботу.

— Хіба ж її знайдеш у цьому місті, — гірко відмовив чоловік. — Я вже, собі ноги стоптав на два дюйми, тієї роботи шукавши. Ні, по правді, я був колись показний, високий хлопчина, поки не почав шукати роботи.

Місіс Сетліф весело засміялась на той жарт і, видно, потішила його своїм сміхом. Завваживши те, вона враз із цього скористалась: рушила від дверей просто до буфета.

— Ну-бо, розказуйте, поки я шукатиму вам чогось випити. Чого ви хочете? Віскі?

— Так, мем, — сказав він і рушив за нею, хоча не ховав свого здоровезного револьвера й озирався неспокійно на розчинені навстіж двері.

Біля буфета вона налила йому чарку віскі. Тоді сказала нерішуче:

— Я обіцяла випити з вами... Але я не люблю віскі. Я... я б воліла хересу.

І підняла пляшку з хересом, ніби питаючи згоди.

— Авжеж, — відказав чоловік, кивнувши головою. — Віскі — це не жіноче питво. Я сам не люблю дивитись, як жінки його п’ють. Вино їм дужче пасує.

Вона цокнулася з ним, і очі їй заблищали приязно й зворушено:

— За те, щоб ви знайшли добру роботу...

І затнулася, вгледівши на його обличчі подив і огиду. Тільки пригубивши чарку, він зразу відняв її від скривлених уст.

— Що таке? — спитала вона стривожено. — Вам не подобається? Може, я помилилась?

— Чудне якесь віскі. Димом тхне, наче пригоріле.

— Ой! Яка ж я дурна! Я вам налила шотландського. А ви,. певне ж, звикли до простої горілки. Давайте я переміню.

Трохи не по-матерньому дбайливо вона забрала в нього чарку, розшукала в буфеті потрібну пляшку й налила йому.

— Ну, це краще?

— Авжеж, міс... Не відгонить димом. Оце справді добре віскі. Я вже з тиждень не пив нічого. Так, знаєте, пішло в горлянку, наче з маслом, і чисте, без ніякої хімії.

— А ви питущий?

То було напівзапитання й напіввиклик.

— Та ні, мем, не сказати щоб по-справжньому. Звісно, траплялося часом закубрячити, але дуже зрідка. Та бува, знаєте, що добра чарка наче аж душу нагріє, оце й зараз така хвилина. А тепер дякую вам за вашу ласку, мем, та вже й потягну собі.

Одначе місіс Сетліф не хотіла випустити з рук свого грабіжника. Хоч вона була занадто розважлива жінка, щоб

дуже кохатися в романтиці, а все ж це незвичайне становище приємно хвилювало її. І крім того, вона знала, що небезпеки ніякої немає. Цей чоловік, попри своє круте підборіддя й тверді карі очі, зовсім плохий, з нього можна коники ліпити. А ще глибше в її свідомості блимала думка

про захоплення серед друзів і знайомих. Це ж чудова нагода справити фурор, і місіс Сетліф нізащо не хотіла такої нагоди прогавити.

— Але ж ви ще не пояснили, як це так виходить, що ви, грабуючи, тільки берете своє, — сказала вона. — Ну, сядьмо, та розкажете мені все... Ось тут, за столом.

Місіс Сетліф попростувала до свого крісла, а його посадовила навпроти себе, через ріжок столу. Вона помічала, що він не забув за осторогу, бо весь час блукав пильними очима по кімнаті, раз у раз вертаючись до її очей поглядом, у якому жевріло захоплення, але надовго того погляду не затримуючи. Так само вона відзначила, що, слухаючи її мову, він водночас прислухається, чи не чути чогось непевного. І револьвера він не сховав, а поклав на стіл перед собою, колодочкою біля правої руки.

Одначе тут він опинився в нових, незнайомих умовах. Цей чоловік із Заходу, кмітливий і спритний у лісі чи на рівнині, з зіркими очима й чуйними вухами, пильний і сторожкий, не знав, що під столом, якраз біля ноги місіс Сетліф, є кнопка електричного дзвоника. Він зроду не чув ані вві сні не снив про такий хитрий пристрій, і вся його пильність та чуткість були марні.

— А це ось як виходить, міс, — почав він свою відповідь. — Старий Сетліф колись був обчистив мене в одному ділі. Просто, без сорома, витрусив і пустив з торбами. Бачте, хто має за собою кількасот мільйонів, тому все можна і в того все виходить просто й законно. Я не скиглю і не ганю вашого татуся. Він мене зовсім не знає, і я гадаю, йому й невтямки, що він мене покривдив. Хіба такий великий чоловік, що рахує на мільйони й рядить мільйонами, міг зроду й чути про таку комашку, як я? То ж орудар! На нього працює, думає та вкладає плани хтозна-скільки всіляких фахівців, і я чував, що дехто з них дістає більшу платню, ніж сам президент Сполучених Штатів. А я лише один із тисяч тих, кого обчистив ваш тато, оце й усе.

Я, бачте, мав невеличку копаленьку, як цяцечку, з водяним колесом на одну кінську силу. А як Сетліфові люди насіли на Айдахо, прибрали до рук витопний трест, загарбали всі родовища й поставили велику греблю біля Двох Сосон, я, звісно, погорів. І те, що в копальню вклав, пішло за вітром. Просто зіпхали мене з дороги й не оглянулись. Отож як зостався я без шеляга, а тоді ще й товариша рятувати треба, то й надумав тут понишпорити, підлататись трохи у вашого татуся. Як подумати, що така в мене скрута і через віщо, то ніби й справді я своє хотів забрати.

— Нехай навіть усе це й правда, — відказала місіс Сетліф, — та однаково грабунок лишається грабунком. Перед судом ви б цим не виправдалися.

— Я знаю, — погодився він лагідно. — Те, що справедливе, не завше бува законне. Того ж бо я й тривожуся так, сидячи тут та балакаючи з вами. Не те щоб мене ваше товариство не тішило, ні; воно мене дуже тішить, далебі, але я не маю права спійматися. Я-бо знаю, що зі мною зроблять у цьому місті. Ось лише на тому тижні одному хлопчині п’ятдесят років припечатали за те, що перестрів якогось чоловіка на вулиці та відібрав два долари й вісімдесят п’ять центів. Я сам читав у газеті. Знаєте, як часи скрутні, роботи нема, люди просто навісніють. А ті, в кого є що вкрасти, теж навісніють і вже не попускають їм ні крихти. І коли я тепер попадусь, то менше як десятьма роками навряд чи відбудуся. Ось чого мені так кортить чимшвидше вшитися.

— Ні, ні, стривайте, — вона піднесла руку, затримуючи його, а водночас прибрала ногу з дзвінка під столом, що його то натискала, то відпускала весь час. — Ви ж мені ще й не сказали, як вас звуть.

Чоловік завагався, тоді сказав:

— Називайте мене Дейвом.

— Ну, тоді... Дейве... — вона засміялась, прегарно збентежившись. — Треба щось для вас зробити. Ви ще молодий чоловік і тільки-но ступили на криву стежку. Сьогодні ви спробували взяти те, що маєте за своє, а завтра почнете брати те, про що самі знаєте, що воно не ваше. І вам добре відомо, який буде кінець. Тож подумаймо краще, яку б для вас знайти чесну роботу.

— Мені треба грошей, і треба негайно, — уперто відповів він. — Не для себе, а для того товариша, що я вам казав. Він у великій халепі, і я маю його врятувати зараз, або ж буде запізно.

— Я можу знайти для вас роботу, — сказала вона хутко. — І можу... о, це ж те, що потрібно! Я вам. позичу ті гроші, що ви хотіли послати товаришеві. А ви мені потім вернете зі своєї платні.

— Три сотні б вистачило... — промовив він поволі. — Три сотні його зарятують. А я б вам цілий рік працював як воляка за ці три сотні, та за харчі, та ще за яких кілька центів на тютюн.

— А! Ви курите! Я про це й не подумала.

її рука простяглась над револьвером до його руки, і вона показала па руді кінчики пальців, що зраджували курця. А її очі тим часом зміряли відстань від своєї й від його руки до зброї. її аж поривало враз схопити револьвер. Вона була й певна, що зможе те зробити, та все ж і не зовсім певна, а тому врешті опанувала себе й прийняла руку.

— Може, ви хочете закурити?

— Як перед смертю.

— Ну то куріть. Мені не вадить. Мені навіть подобається, коли чоловіки курять.

Він сягнув лівою рукою до бічної кишені, дістав клаптик цигаркового паперу й поклав на столі коло правої руки, що лежала біля самої колодочки револьвера. Тоді знову сягнув до кишені, вийняв і висипав у папірець пучку темного пухкого тютюну. А потім, держачи обидві руки над револьвером, почав крутити цигарку.

— Ви так пильнуєте свого страшнючого револьвера, наче мене боїтесь, — піддражнила його вона.

— Та я не те що вас боюсь, мем, а просто така хвилина, що в мене серце трошки не на місці.

— Але ж я вас не злякалась!

— Так вам же не було чого втрачати.

— А життя? — нагадала місіс Сетліф.

— Ай правда, — враз погодився він. — І ви таки мене не злякались. Мо' й справді я занадто нервуюся...

— Я ж не хочу зробити вам нічого лихого! — Промовляючи ці слова, вона дивилась на нього поважними й щирими очима, а нога її в ту саму хвилину намацала під столом кнопку дзвінка й надушила його. — Ви ж знаєтесь на людях, це видно. І на жінках теж. То хіба ви не бачите, що я справді хочу переконати вас кинути злочинне життя й знайти вам чесну роботу?..

Чоловік відразу засоромився.

— Пробачте вже мені, мем, — сказав він. — Мабуть, таки не дуже воно чемно, що я отак непокоюся.

І, припаливши цигарку, вже поклав праву руку не на стіл, біля колодочки револьвера, а собі на коліна.

— Дякую вам за довіру, — мовила вона тихо, силуючи себе не міряти очима відстань до зброї й твердо натискаючи ногою на дзвінок.

— А щодо тих трьох сотень... — почав він знову. — Я б міг переказати їх телеграфом ще сю ніч. А тоді годжуся працювати вам цілий рік за ті гроші та за харч.

— Та ви більше заробите! Я можу вам пообіцяти щонайменше сімдесят п’ять доларів на місяць. Ви вмісте ходити біля коней?

Обличчя його аж проясніло й очі заблищали.

— Ну, тоді ви служитимете в мене самої — чи, краще сказати, в мого батька, хоча всю обслугу наймаю я. Мені потрібен другий кучер...

— То це ліврею носити? — перепитав він гостро, з глумом і зневагою в голосі й на скривлених устах, як справдешній син вільного Заходу.

Вона поблажливо всміхнулася.

— Бачу, це вам справді не годиться. Ну, подумаймо ще. Ага. Ви вмієте виїжджувати молодих коней?

Чоловік кивнув головою.

— У нас є своя конярня, і там знайдеться місце для такої людини, як ви. Отже, згода?

— Ще б пак, мем! — тепер у голосі його чулися вдячність і захват. — Тільки візьміть мене туди! Я завтра ж таки вгризуся в роботу зубами. І,

далебі, можу вам пообіцяти одну річ, мем: ви ніколи не пошкодуєте, що допомогли Гюгі Люкові у скрутну для нього хвилину.

— А ви ж наче сказали, що вас звати Дейвом, — незлостиво дорікнула вона.

— Авжеж, мем. Сказав. І ви вже мені пробачте. Я простісінько збрехав. Насправді мене звати Гюгі Люк. І як ви мені дасте адресу тієї вашої конярні та ще грошей на квиток, то я завтра вранці туди навпростець і подамся.

Протягом цілої тієї розмови вона одно натискала на дзвоник. Натискала на всякі лади, подаючи тривожні сигнали: то тричі коротко й раз довго, то двічі коротко й раз довго, то п’ять разів уряд. То пробувала давати довгі низки коротких дзвінків, а то раз не відпускала гудзика добрих три хвилини’ І ввесь час то кляла подумки дурного сонливого доморядника, то вже починала думати, що дзвоник, мабуть, несправний.

— Я дуже, дуже рада, що ви згодні, — казала вона. — Влаштувати це буде дуже просто. Тільки спершу доведеться вам довіритись мені й відпустити мене нагору по гаманець. — Помітивши, що в очах йому заблимав сумнів, вона додала квапливо: — Адже я збираюсь повірити вам наборг триста доларів.

— Та я вам вірю, мем, — відважно поступився він, — тільки що не можу своїх нервів подужати.

— То сходити по гроші?

Та перше ніж вона встигла дістати його згоду, до вух її долинуло здалеку ледь чутне рипіння. Вона знала, що то рипнули двері в доморядниковій кімнаті. Правда, той рип був такий тихий, — радше слабеньке тремтіння повітря, ніж звук, — що вона б його й не почула,

якби не чекала й не прислухалась. Але чоловік його почув. І враз ледь-ледь нашорошився.

— Що це таке?

Замість відповіді її ліва рука майнула до револьвера й ухопила його. їй була якраз потрібна та мить, коли він тіпнувся з несподіванки, бо ще за мить його рука вже метнулась на стіл — і вхопила порожнечу там, де був щойно револьвер.

— Сидіть! — наказала вона гостро, зовсім новим для нього голосом. — Не рухайтесь. Руки покладіть на стіл!

Вона здобула від нього добру науку. Замість цілитися з простягненої руки, вона сперла руку й колодочку револьвера на стіл, наставивши цівку не в обличчя йому, а в груди. І чоловік, спокійно дивлячись на неї й скоряючись наказам, добре знав, що зброя не відіб’є вгору і постріл не схибить. Бачив він і те, що револьвер у її руці не хитається й рука не тремтить, і незгірш було йому відомо, яку завбільшки дірку може пробити куля з м’яким олив’яним кінчиком. Він не спускав очей не з жінки, а з курка, що вже трохи піднявся під тиском її пальця на спусковий гачок.

— Мабуть, треба вас попередити, що курок там підпиляний і спускається з біса легко. Не тисніть так сильно, а то в мені проб’є дірку з волоський горіх завбільшки.

Вона трохи попустила гачок.

— Отак краще, —— відзначив він. — А ще краще — попустіть його зовсім. Самі чуєте, як він легко натискається. Коли схочете, то лиш злегенька смикніть пальцем — і наробите червоних калюж на оцій вашій блискучій підлозі.

Позад нього відчинилися двері, і він почув, що хтось зайшов до кімнати. Проте голови він не повернув. Він дивився на неї й бачив перед собою обличчя зовсім іншої жінки — суворе, холодне, безжальне і все ж осяйно-вродливе. І очі теж були суворі, хоча й горіли холодним вогнем.

— Томасе, йдіть до телефону, викличте поліцію, — наказала вона. — Чому ви так довго не озивалися?

— Я прийшов зразу, щойно почув дзвінок, пані, — відповів доморядник.

Грабіжник не відривав погляду від її очей, як і вона від нього, і коли вона згадала про дзвінок, то помітила в його очах миттєвий подив.

— Перепрошую, пані, — додав позаду доморядник, — чи не краще було б мені піти взяти зброю та побудити слуг?

— Ні, не треба. Викличте поліцію. Я сама його втримаю. Ідіть дзвоніть, та швидше.

Доморядник, човгаючи капцями, вийшов, а чоловік і жінка сиділи далі, втупившись в очі одне одному. її ця пригода тішила надзвичайно, вона вже уявляла собі захоплені балачки в колі своїх знайомих, бачила сторінки світських журналів, що розписуватимуть, як молода, прекрасна місіс Сетліф сама-одна голіруч зловила озброєного грабіжника. О, це напевне буде сенсація на все місто!

— Коли вам присудять ту кару, що ви згадували, — промовила вона холодно, — тоді у вас буде час розмислити, яким ви були дурнем, що полізли красти чуже добро, та ще й погрожували жінці револьвером. Тоді ви матимете досить часу, щоб витвердити цю науку як слід. А тепер скажіть правду. Ніякого товариша, що попав у халепу, у вас нема. І все, що ви мені набалакали, — то брехня.

Чоловік не відповів. Хоч його очі були звернені на неї, вони здавалися невидющі. І справді, на хвильку вона ніби щезла з-перед його очей, і він бачив широкі, обмиті сонцем простори Заходу, де люди не такі дрібні, як оці гнилі городяни, що їх він спіткав у тричі прогнилих містах Сходу.

— Ну, кажіть. Чого ж ви мовчите? Чому ви не набрешете ще чого-небудь? Чому не проситесь, щоб я вас пустила?

— Та я б попросився, — відмовив чоловік, облизавши сухі губи. — Я б попросився, щоб ви мене пустили, якби... — і не доказав.

— Якби що? — перепитала вона владно.

— Та я добираю слова, щоб до вас пасувало. Я б попросився, кажу, якби ви були порядна жінка.

Її обличчя зблідло.

— Уважайте, що кажете, — застерегла вона.

— Та ви ж не насмієте мене вбити, — відмовив чоловік глузливо. — Паскудне місце оцей наш світ, що в ньому шастають такі прояви, як ви, але, мабуть-таки, ще не настільки він спаскуднів, аби дати вам мене прострелити. Ви, звісно, лиха людина, тільки біда ваша, що до лихоти вам ще бракує сили. Не дуже й багато її треба, щоб убити людину, та вас і на це не стане. Ось що вас підводить.

— Уважайте на свій язик, — застерегла вона ще раз. — А то, я вас попереджую, кепсько вам доведеться. Адже вирок суду може бути і легший, і тяжчий.

— Щось, мабуть, не гаразд із богом, — відказав чоловік ніби невлад, — що він не держить таких, як ви, на ланцюгу. Далебі, несила мені

втямити, нащо це він витинає такі штуки з сердешним людством. Якби я був бог...

Він не доказав, бо вернувся доморядник і повідомив:

— Телефон несправний, пані. Дроти замкнуло, чи що, — ніяк не можу додзвонитись на станцію.

— Ну то підіть збудіть кого-небудь з челяді, — наказала вона. — Нехай сходить покличе полісмена, а ви вертайтесь сюди.

Знову чоловік і жінка лишилися вдвох.

— Будьте ласкаві, мем, поясніть мені одну річ, — озвався чоловік. — Цей ваш служник згадав був про якийсь дзвінок. Я стежив за вами, як кіт, і ні в який дзвінок ви не дзвонили.

— Осьде під столом кнопка, дурню ви нещасний. Я його ногою натискала.

— Дякую, мем. Я й перше гадав, що вже бачив таких, як ви, а тепер напевне знаю, що бачив. Я з вами говорив по щирості й вірив вам, а ви увесь час брехали мені в вічі.

Вона глумливо засміялась.

— Кажіть далі. Кажіть що хочете. Мені дуже цікаво.

— Ви мені бісики пускали, корчили з себе таку добру та лагідну, весь час на те вдаряли, що ви ходите в спідниці, а не в штанях, — і ввесь час під столом тиснули ногою дзвоника. Ну що ж, бодай одна втіха в мене є. Я радніший бути нещасним Гюгі Люком і відбувати свої десять років, ніж

би опинитись у вашій шкурі. Таких жінок, як ви, мем, у пеклі повно-повнісінько.

На хвилю запала мовчанка: чоловік не відривав від жінки погляду, ніби вивчаючи її, і на щось наважувався.

— Ну, чого ж ви, — нагадала вона. — Кажіть щось.

— Авжеж, мем, я скажу щось. Скажу щось, аякже. Ви знаєте, що я зараз зроблю? Я зараз устану з оцього стільця й вийду отими дверима. Я б у вас і револьвера забрав, та боюся, щоб ви не стрельнули зопалу. Нехай уже зостається вам. Це добрячий револьвер. Кажу вам: я зараз устану й піду до дверей. А ви однаково не вистрелите. Це треба мати трошечки духу в собі, щоб убити людину, а в вас того духу нема. Ану, наготуйтеся й спробуйте вистрелити. Я на вас не нападатиму, й пальцем не торкну. Я тільки вийду звідси отими дверима. Ось я вже рушаю.

Не спускаючи її з очей, чоловік відсунув стільця назад і повільно випростався. Курок на револьвері трохи піднявся; жінка дивилась на нього і чоловік теж.

— Тисніть дужче, — порадив він. — Ви ще й до половини не натисли. Ну-бо, вистрельте, вбийте людину. Ось я про що вам казав: убийте людину, розбризкайте її мозок по підлозі або пробийте їй у грудях дірку з ваш кулак завбільшки. Ось що воно таке — вбити людину.

Курок сіпаючись, але тихо опав назад. Чоловік повернувся до жінки спиною й повільно рушив до дверей. Тоді вона націлила револьвера йому в спину. Ще двічі курок наполовину підіймався, і обидва рази вона мимохіть відпускала палець.

Уже на дверях чоловік ще раз обернувся на мить і презирливо осміхнувся. Потихеньку, аж протягло, він вилаяв її невимовно гидким словом, уклавши в ту лайку всю свою незмірну зневагу.